

**2005 MALÎ YILI GENEL VE KATMA BÜTÇE
KANUN TASARILARI İLE 2003 MALÎ YILI GENEL
VE KATMA BÜTÇE KESİN HESAP KANUNU
TASARILARININ PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU
GÖRÜŞME TUTANAKLARI**

04.11.2004

İÇİNDEKİLER

BAŞBAKANLIK

- Devlet İstatistik Enstitüsü
- Gümrük Müsteşarlığı
- Dış Ticaret Müsteşarlığı
- Devlet İstatistik Enstitüsü

BAŞKAN- Teşekkür ediyoruz.

Sayın Hamzaçebi, buyurun.

M. AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon)- Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan ve bürokrasinin değerli temsilcileri, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; Sayın Sali'nin bu ilginç konuşmasından sonra benim konuşmam o kadar ilgi çeker mi bilemiyorum.

ALİ OSMAN SALİ (Balıkesir)- Siz esastan, damardan giriyorsunuz.

M. AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon)- Tabii, gerçekte fotoğrafın tümüne bakmak gerekir. Genellikle ekonomide bir süredir yaptığımız, fotoğrafın hep iyi taraflarını görüp, olumsuz taraflarını bir miktar görmemek. Bu da bizi ülke olarak yanlış politikalara götürebilir.

HALİL AYDOĞAN (Afyon)- Geçmiş tümüyle mukayese etmek gerekir.

M. AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon)- Şüphesiz tabii ki. Yani, bu bir akım, devam ediyor şüphesiz. Yani, tabii ki, fotoğrafın olumlu yanları var. Bu olumlu yanları eskinin olumsuz yanlarıyla kıyasladığınız zaman olumlu göstergeleri her zaman için ortaya koymak gerekir; ama, sadece onlarla yetinmemek gerekir. Onu demek istiyorum ben.

Türkiye'nin dış ticaret politikasına şöyle kısaca baktığımızda, 1980 yılına kadar ithal ikameci politikanın uygulandığını, o dönemlere kadar önemli ölçüde zaman zaman başarılı sonuçlar getiren bu politikanın, 1980 yılına geldiğimizde artık Türkiye'nin önünde dış ticaret açısından bir engel oluşturduğunu görüyoruz. İthal ikameci dönemde dış ticaret serbest değildi, ticaret kontrollü uygulanıyordu ve ekonominin en önemli iki belirleyicisi faiz ve kur kontrol altındaydı. Böyle bir dönemde zaman zaman yaşanan tıkanmalar devalüasyonlarla aşılmış, her devalüasyon sonrasında ülkenin ihracatı artmış; ama, devalüasyon etkisini yitirmeye başladığı andan itibaren tekrar dış ticarete, özellikle ihracatta tıkanmalar meydana gelmeye başlamıştır.

1980 yılıyla birlikte dış ticaretin serbestleştirilmesi, daha sonra 1989 yılında sermaye hareketlerinin serbest bırakılması, Türkiye'nin bu dönemde ekonomide daha liberal politikalar uygulamasının temel araçları olmuştur. Sermaye hareketlerinin serbest bırakılmasını çok ayrı bir bağlamda değerlendirmek lazım. Bunu Dış Ticaret bütçesinde

veya dışticaret politikaları çerçevesinde değerlendirmek yanlış olur. Onu bir kenara bırakıyorum; ancak, 80 sonrasında da, Türkiye, kurda 80 öncesi gibi olmamakla birlikte kontrollü kur uygulamasına devam etmiş; ama, ekonominin diğer önemli belirleyicisi olan faizi serbest bırakmıştır. Bu dönemde ihracatta önemli atılımları Türkiye gerçekleştirmiş; ama, bu önemli atılımlara rağmen, Türkiye, 80 yılından sonra ta 2000'li yıllara kadar çok büyük atılımları yapamamış, olması gereken yere gelememiştir. Türkiye 96'da gümrük birliğine girmiş. Gümrük birliğiyle birlikte Türkiye'nin dışticaretinin iki belirleyicisi olmuştur: Bir, gümrük birliği kuralları, bir de, Dünya Ticaret Örgütü'nün kuralları. Zaman zaman bu ikisi birbiriyle çelişse de, Türkiye açısından çelişen kuralları olan kurumlar arasında Türkiye kendi politikasını belirlemeye çalışmış ve bugünlere gelmiştir.

Bu çerçevede Türkiye'nin nispî olarak üstün olduğu tekstil ve konfeksiyon sektörü çok büyük bir koruma altında gelişmiş. Bütün ülkeler hemen hemen 1960'lı yıllardan itibaren tekstil ve konfeksiyon sektöründe korumacılık eğilimleriyle bugünlere gelmişler ve bu korumacılık eğilimi, aslında, dışticarete bu tür korumaların kaldırılmasını öngören GATT kurallarının en önemli istisnasını teşkil etmiştir. 1995'te imzalanan Uluslar arası Tekstil ve Konfeksiyon Anlaşması, sanıyorum bu yıl sonunda sona eriyor ve 2005 yılından itibaren, Dünya Ticaret Örgütü yıl sonuna kadar farklı bir karar almadığı takdirde, bu alanda gelişmiş ülkelerin tekstil sektöründe üstün olan diğer ülkelere koymuş olduğu kotalar kalkacaktır. Türkiye açısından bu son derece önemli. Avrupa Birliği ve Amerika Birleşik Devletleri gibi çok önemli iki pazarda Türkiye Çin'le rekabet etmeyle karşı karşıya kalacaktır. Ne sonuç verir bilemiyorum. Tabii ki, bunu Sayın Bakanımız şüphesiz daha iyi değerlendirecektir. Türkiye'nin üstün olduğu alanlar vardır, Çin'in, özellikle maliyetler nedeniyle çok önemli avantaja sahip olduğu taraflar vardır; ama, bu her şartta Türkiye'yi tehdit eden bir gelişmedir. Tekstil sektörünün bu konuda çok büyük çabalar sarf ettiğini, Dünya Ticaret Örgütü'nün kotaların kaldırılması yönündeki bu kararının bir süre daha ertelenmesi yönünde çalışmalar yaptığını, Amerika Birleşik Devletlerindeki sektör temsilcileriyle bu konuda çok yakın bir işbirliği içerisinde olduğunu biliyorum. Umarım, kotaların sona ermesi değil, devam etmesi yönünde Türk tekstil ve konfeksiyon sektörünün isteği Dünya Ticaret Örgütü tarafından kabul görür. Bilmiyorum, Sayın Bakanımız bu konuda nasıl bir değerlendirme yaparlar? Eğer bu konuyu değerlendirirlerse mutlu olurum.

2004 ve 2005 yılı dışticaret rakamlarını konuşurken, ister istemez konuşacağımız konu, cari açıktır. İhracattaki artış son derece iyi. Özellikle bu yılın ilk 9 ayında yüzde 32 oranında bir artış var ihracatta; ama, ithalata baktığımızda, ithalatta, ihracattan çok daha fazla bir artış olduğunu görüyoruz. Yüzde 42 oranında bir artış var. Aradaki farka, hepimizin bildiği gibi, dışticaret açığı diyoruz ve dışticaret açığında, ithalatın giderek ihracattan daha fazla olması nedeniyle ihracatın ithalatı karşılama oranının giderek düştüğünü görüyoruz. Bu yıl sonu itibarıyla hedef yüzde 64 düzeyinde ve elimde en son 98 yılı rakamları olduğu için oradan bu yana konuşabilirim. 98 yılından bu yana, krize neden olan 2000 yılını hariç tutarsak, 98 yılından bu yana en düşük orandır ihracatın ithalatı karşılama oranı. Cari açığı tetikleyen en büyük unsur, ithalattaki bu çok büyük, kontrol edilemeyen artıştır ve toplam ithalatın bileşimine baktığımızda da, tüketim malları ithalatının bu yıl yüzde 14,1 olduğunu görüyoruz. Gerçekten önemli bir artış. Yıl sonu cari

açık hedefi de, hükümetin ilan ettiği gibi, 14,4 milyar dolar. Gayri safi millî hâsılaya oranı yüzde 4,9.

Yine, önceki yıllardan bu yana konuşursak, 2000 yılında ulaştığımız yüzde 4,9'luk cari açık dışında başka hiçbir yılda bu yüzde 4,9'a ulaşmamışız. 94 yılını hariç tutuyorum. Yani, 4,9, artık, yavaş yavaş gerçekten tehlike çanlarının çalmaya başladığı bir orandır. Hükümet, Avrupa Birliği rüzgârına kapılarak cari açığı bir miktar bu rüzgârın örteceğini düşünmüştür; ama, öyle olmamış ve geldiğimiz noktada hükümet çok geç kalmış bir şekilde otomobildeki özel tüketim vergisi oranlarına müdahale etmek suretiyle ithalat talebini kısımaya çalışmıştır. Bu yeterli bir önlem değildir. Biraz sonra onun detaylarına gireceğim.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ MEHMET ALTAN KARAPAŞAOĞLU (Bursa)- Pek vakit yok detaylara da. Toptan söylerseniz yeterli olur.

BAŞKAN- Tamamlayabilirsek...

Buyurun.

M. AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon)- Yeterli bir önlem değildir. Hükümetin daha sonra başka önlemler alıp almayacağını bilemiyoruz tabii; ama, hatırlıyorum, Hazineden sorumlu Bakanımız, cari açık konusunda biz kendisini uyarırken bizi hiç dinlemeyerek "biz kozmetik önlemler almayız, kozmetik önlemlerle bu iş düzelmez" diyerek işi umursamaz bir tavırla bu konuya yaklaşıyordu.

Şimdi, 2004 yılı ihracat hedefi 62 milyar dolar, ithalat hedefi de 95,5 milyar dolar; yani, 33,5 milyar dolarlık bir dış ticaret açığı öngörüyor hükümetimiz. İlk 9 aylık verilerle son 3 ayı kıyasladığımızda, son 3 ayda ithalatta bir yavaşlama öngörüyor hükümetimiz. Tabii, bu ÖTV önlemini başka önlemlerin takip edip etmeyeceğini bilmiyoruz; ancak, münhasıran otomobildeki vergi önlemiyle yıl sonu ithalat hedefinin 95,5 milyar dolarda tutulabileceğini sanmıyorum. Bu rakamın 1-1,5 milyar dolar daha aşılabilme ihtimali vardır. Bu, cari açığı bir miktar daha yükseltecek. Ona göre de, önümüzdeki yıl dış ticaret açığı ve cari açık hedefini değiştirecektir 2004 yılındaki sapma.

BAŞKAN- Sayın Hamzaçebi, son cümlelerinizi alalım.

M. AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon)- Sayın Başkan, her zaman toleranslısınız. Bugün de diğer arkadaşlara...

BAŞKAN- Sayın Bakanı programına yetiştireceğiz yani. Biliyorsunuz, önemli bir toplantısı da var.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ M. ALTAN KARAPAŞAOĞLU (Bursa)- Müteakip toplantıda telafi ederiz.

M. AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon)- Peki efendim. Şimdi çok uzatmadan şunlara değineyim.

2005 yılı dış ticaret açığına baktığımızda, 71 milyar dolarlık ihracat, 104 milyar dolarlık ithalat hedefi görüyoruz. Dış ticaret açığı 33 milyar dolar... Sayın Bakana şu tereddüdümü ifade ederek sormak istiyorum. Ekonomideki büyüme oranı yüzde 5; ama, ithalatta öngörülen artış yüzde 8,9. 2005 yılı ithalatı 2004'e göre yüzde 8,9 artıyor. Bizim rakamlarımıza baktığımızda, yıllar itibarıyla, ekonomideki her yüzde 1'lik büyümenin, aşağı yukarı yüzde 2,5'luk bir ithalat gerektirdiğini görüyoruz. Yani, yüzde 5'lik büyüme için ithalatta yüzde 12,5 oranında artış olması gerekir. Acaba bu nasıl bir dengedir? Ya

ithalat rakamı çok yerinde değil, doğru değil ya büyüme rakamı yerinde değil, doğru değil diye düşünüyorum. Sayın Bakanımız bunu bir değerlendirirlerse mutlu olurum.

Yine, 2005 yılında gayri safî millî hâsıla artışının 2004'e göre nominal olarak yüzde 13,4 olduğunu görüyorum. Ortalama dolar kurunun artışı yüzde 11,4. 2005 yılı sonu dolar kurunun 2004 yılı sonuna kıyasla artışının da yüzde 5,7 olduğunu görüyoruz. Büyüme yüzde 5. İşte, deflatörle birlikte 13,4; ama, kurda biraz daha düşük bir artış. Kurdaki artış gayri safî millî hâsılanın nominal artışından daha düşük. Öte taraftan da, Sayın Bakanımız konuşmasında, halen dolara karşı Türk Lirasının yüzde 22 oranında değerli olduğunu ifade etmiştir. Gerçekten bütün bunlar karşısında ihracattaki artış devam edebilecek midir? Sayın Bakanın konuşmasında bugüne kadar 2000 yılından bu yana ihracattaki artışın iki temel gerekçesi şöyle ifade ediliyor ki katılıyorum; bir, reel ücretlerdeki düşüş; iki, verimlilik artışı. Her ikisi gerçekten ihracatçının maliyetini düşürerek onu dünya pazarlarında ayakta tutabilmiş ve ihracatımız giderek artmıştır. İki temel neden budur. Reel ücretlerdeki düşüş ve verimlilik artışı. Verimlilik artışının, bir yandan, ihracatçı açısından doğru olan bu kararın veya ihracatı artıran bu kararın gerçekte ekonomide bir işsizlik yarattığını da biliyoruz. Tabii ki, istihdamı artırmak için ondan vazgeçmek gibi bir şeyi söylemiyorum. Tabii ki verimlilik artacaktır. Gerçekten, belki 2000 sonrası politikaların bizim sanayicimize, ihracatçımıza öğrettiği en önemli unsur budur; ama, bu daha devam edebilecek midir 2005 yılında?

Yine, 2005 yılında tüketim malı ithalatının 2004'e göre düşeceği varsayılıyor. 2004'te yüzde 14,1'di ithalatın bileşeninde. 2005'te 11,1'e ineceğini görüyoruz tüketim malı ithalatının. Bunun ve genel olarak 2005 programında zaten özel sektör tüketiminin de azalacağını görüyoruz. 2004'te yüzde 66 olan özel sektör tüketiminin 2005 yılında yüzde 64,8'e düşeceğini görüyoruz. 2005 yılı büyümesi, esas olarak, daha çok kamunun yatırımlarındaki ve tüketimindeki artıştan gelecek; ama, ben şu gelişme karşısında bunun tartışılabilir olduğunu, çok doğru olmadığını söylüyorum. kamu borcunun yapısına baktığımızda bir önemli gelişme gözümüze çarpıyor. Bu da şudur: Türkiye'de Hazinesin borcu iki kalemden oluşuyor: Nakit borçlanma, nakit dışı borçlanma. Nakit borçlanma, hazinenin devlet iç borçlanma senetleri ihraç etmek suretiyle piyasadan yaptığı borçlanmayı; nakit dışı borçlanma da, TMSF başta olmak üzere çeşitli kurumlara karşılıksız vermiş olduğu devlet iç borçlanma senetlerinden oluşuyor. Bunu basıyor, veriyor; ama, o senetlerin vadesi geldiğinde hazine bunları ödemekle yükümlü. 2003 sonunda nakit borçlanmanın toplam borç içindeki oranı yüzde 67, nakit dışı borçlanma yüzde 33. 2004'e geldiğimizde bu nakit borçlanmanın yüzde 72'ye çıktığını, nakit dışı borçlanmanın da 33'ten 28'e indiğini görüyoruz. Yani, devlet iç borçlanma senetlerinin vadesi geldikçe hazine piyasadan daha çok borçlanıyor ve onları ödüyor. Bunu kimler alıyor diye baktığımızda, banka dışı kesimdeki, yani, vatandaşların, gerçek ve tüzelkişilerin elindeki devlet iç borçlanma senedinin tutarı 2003 Aralık ayında yüzde 37 iken, 2004'te yüzde 42'ye çıktığını görüyoruz. Yani, gerçek kişiler, tüzelkişiler daha çok devlet iç borçlanma senedi alıyor. Reel faizin düşmesindeki en büyük engel bu. Bunu neden söylüyorum; reel faiz bir şekilde bu gerçek kişilerin eline geçtikçe ve onun devlet borç stoku içerisindeki tutarı arttıkça bu tüketime yansıyacaktır ve özel tüketimin düşmesini engelleyecektir. Özel tüketimin, programın bize vermiş olduğu varsayımlar altında 2005 yılında bu kadar düşebileceğini ben sanmıyorum. Bu 2005 yılı cari açık

rakamının ve dışticarete ilişkin ithalat ve ihracat rakamlarının, özellikle ithalat rakamının tartışmalı olduğunu ortaya koyar.

BAŞKAN- Evet, teşekkür ediyoruz. Tamamlarsanız; çünkü, zaman daralıyor, Bakan Beyden bir cevap alabiliriz.

M. AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon)- Tamamlıyorum Sayın Başkan. Sayın Bakanın tabî ki toplantısı var, onu da geciktirmek istemiyorum.

Son bir iki cümle. Sayın Bakanın konuşmasında şöyle bir cümle var, çok önemsiyorum onu. “TL’nin değer kaybetmesi halinde de ithalat cazibesini yitirebilecektir.” Ben bundan şunu anlıyorum Sayın Bakanım. Yani, 2005 yılında öngöremediğimiz, dalgalı kur nedeniyle öngörülemeyen bir kur oynaması olabilir. Yani, daha çok umutlar sanki biraz buna bağlanmış gibi. Kur eğer bir şekilde oynarsa, TL biraz değer kaybederse, ithalat cazibesini yitirip azalacaktır diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN- Teşekkür ediyoruz.

.....

.....

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Hamzaçebi, buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) –Sayın Başkan, değerli komisyon üyeleri; Türkiye’nin istatistik konusundaki altyapısıyla, Avrupa Birliği’nin istatistik altyapısı, istatistik sistemleri arasında çok önemli farklar var. Bu farkları, şüphesiz, Devlet İstatistik Enstitümüz çok iyi biliyor. Devlet İstatistik Enstitüsü ile Eurostat arasında bu konuda başlayan bir işbirliği var; umarım, o en kısa zamanda sonuçlanır ve bizim istatistik faaliyetlerimiz de Avrupa Birliği’nin istatistikleriyle aynı paralele gelir.

Benim değinmek istediğim işsizlik istatistikleri konusu. Özellikle Sayın Tütüncü çok iyi değindiler; bu konu, gerçekten, kamuoyunun çok dikkatini çekiyor. 2004 yılının ikinci dönemi itibarıyla bir önceki yılın aynı dönemine göre işsizlik oranında azalış var; yüzde 10’dan yüzde 9,3’e iniyor; ama, aynı dönemde, işgücü katılma oranında da düşüş var; yüzde 49,4’ten yüzde 49,2’ye iniyor. 15 yaş ve üzerindeki aktif nüfusun sayısı 895 000 kişi artarken çalışabilir nüfusun sayısı bu dönemde 895 000 kişi artarken, bunun sadece 342 000 işgücüne dahil oluyor. Yani, kalanı, iş aramıyor. O nedenle de işgücüne katılma oranı düşüyor. Bunu, Devlet İstatistik Enstitüsü sağlıklı bir şekilde açıklamak zorunda. Bütün Avrupa Birliği üyesi ülkelerde işgücüne katılma oranı yüzde 65 iken, Türkiye’de bir dönem yüzde 50’lerin üzerinde, belki yüzde 55’lerdeyken, Türkiye’de neden bu işgücüne katılma oranı düşüyor? Bunu, Devlet İstatistik Enstitüsü açıklamazsa, bu rakamlara olan güven sarsılacaktır. Devlet İstatistik Enstitüsü ciddi bir kurumumuz, mutlaka ciddi, bilimsel yöntemleri vardır, buna dayanarak bu hesapları yapıyordur; ama, bir şekilde bunu da açıklamak zorundadır.

Devlet İstatistik Enstitümüzün açıklamak zorunda olduğu birçok konu var aslında; yani, Devlet İstatistik Enstitümüz, biraz kapalı bir kutu. Belki bütün faaliyetlerini istatistik olarak kendi web sitelerinde görüyoruz, izliyoruz; ama, bunları hangi yöntemlerle hesapladığını -belki onları da orada açıklıyor; ama- vatandaşın anlayacağı dille, çok temel konuları vatandaşa anlatmak zorundadır diye düşünüyorum. Örnek, Türkiye’de millî gelir nedir? Bir eski Maliye Bakanımız, bir hesap yapıyor; 10 000 doların üzerindedir diyor. Bu

rakam doğru olmayabilir. Bu rakam bilimsel de olmayabilir; ama, günlerce basını meşgul eden bu rakam karşısında, bizim Devlet İstatistik Enstitümüz, o rakamın doğru olmadığını, eğer doğru bulmuyorlarsa -sanıyorum doğru bulmuyorlar- onu basına açıklayıp kamuoyunu aydınlatmalıydı diye düşünüyorum. Şimdi, herkesin, vatandaşın kafasında bir soru işareti; biz, hakikaten, 10 000 doların üzerinde bir gelire mi sahibiz, Devlet İstatistik Enstitüsü yanlış mı hesaplıyor şeklinde bir tereddüt var.

Bir diğer konu, Türkiye'deki turizm istatistikleri; sanırım Turizm Bakanlığıyla veya turizm sektörüyle birlikte yapıyor bunu Devlet İstatistik Enstitüsü. Turizm istatistikleri derken, turizm gelirini kastediyorum özellikle; çok yeni bir yöntem değişikliğine gidildi. Örnek 2004 yılı Genel Ekonomik Hedefler ve Yatırımlar kitabı; orada 2003 yılı için turizm geliri hedefi 8,6 milyar dolar öngörülmüştü, 2004 içinde 9,8 milyar dolar öngörüldü. Daha sonra, bir yöntem değişikliğine gidildi bu yıl ve 2003 yılı turizm geliri 13,2 milyar dolara çıktı. 2002 turizm geliri 8,4 milyar dolar. 2004 16 milyar dolar olarak bekleniyor; 2005 18 milyar dolar olarak hedefleniyor. Şimdi, bu bir istatistik yönteminin değişmesiyle birlikte ortaya çıkan durum. İşçi gelirine bakıyoruz; yine, bu yöntem değişikliği orada da yapıldı. Almanya'daki işçilerin, yurtdışındaki vatandaşlarımızın Türkiye'de yapmış oldukları harcamalar, eskiden işçi dövizini arasında yer alırken, birden onlar turizm geliri olarak sayılmaya başlandı ve 2003 yılında işçi dövizini birden düştü; 2002'de 1,9 milyar dolardan, 2003'te 729 milyon dolara, 2004'te 850 milyon dolara... Bunlar, toplumu çok yakından etkiliyor; ödemeler dengesini çok yakından etkiliyor; cari açığı çok yakından etkiliyor ve sanırım, bunun hesabını, Devlet İstatistik Enstitüsüyle birlikte diğer kurumlar yapıyor; Devlet İstatistik Enstitüsü diğer kurumlarla işbirliği yaparak bu hesabı yapıyor; ama, bu yöntem değişikliğini kamuoyuna hiç kimse duyurmadı. Şöyle bir değişiklik yapıyoruz, bundan sonra bu şöyle olacaktır şeklinde ben basında hiçbir haber hatırlamıyorum.

Şimdi, ödemeler dengesinde, en son, ithalat rakamı değişti. Devlet İstatistik Enstitüsünün bedelsiz ithalat rakamlarına Merkez Bankası tereddütle yaklaşıncı, Merkez Bankası, o bedelsiz ithalatı çıkardı, onu normal ithalat kalemi içerisine aldı. Ben, şimdi, soruyorum, acaba, bu bedelsiz ithalat rakamları yanlış mıdır? Bu ve benzeri konularda Devlet İstatistik Enstitümüz çalışmalarını kamuoyuna yansıtmalı, duyurmalı ve bu rakamlar çerçevesinde oluşan tereddütleri gidermek için yönetim değişikliklerini mutlaka ve mutlaka herkesle paylaşmalıdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz de teşekkür ediyoruz.

.....

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz efendim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Sayın Başkan, bir soru sorabilir miyim.

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sorum şu: Türkiye'de son dönemlerde iki tane teşvik yasası çıktı. Her ikisinde de, illerin millî gelir düzeyi esas alındı. Kişi başına geliri 1 500 doların altında olan iller teşvik yasası kapsamına alındı. Bu rakamı da Devlet İstatistik Enstitüsü hesaplıyor. Daha evvel, bu konuda Devlet İstatistik Enstitüsü yetkilileriyle görüştüm, hesaplamanın nasıl yapıldığını bana açıkladılar; fakat, şu var ki, bu hesap, bu şekilde yapılan bir gruplama, siyasî iradenin asıl almak istediği sonucu vermiyor. Hükümetler geri kalmış olan illerdeki

yatırımları teşvik etmek istiyor; Devlet İstatistik Enstitüsü bunun karşısına, iller itibariyle millî gelir durumu şudur diye bir tablo veriyor. Şüphesiz varsayımları var, üretim yöntemine göre bu varsayımlara dayanılmış, bu hesap çıkmış; ama, bir bakıyorsunuz, kişi başına gelir, 1 500 doları geçtiği halde, hiçbir sanayi yatırımı olmayan il var orada. Başka unsurlar, başka faktörler var orada; birtakım askeri birlikler var. Onları çekip aldığınız zaman, o ilde millî gelir düzeyi bir anda çok aşağıya düşecek.

Çok küçük birtakım farklarla, bu 1 500 doların altında kalmış, teşvik kapsamına girmiş veya onun üzerine çıkmış iller var. 6 dolar farkla Trabzon girememiş, 10 dolar farkla Isparta girememiş, böyle iller var.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – 80 dolarla Samsun kaybetmiş.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – 80 dolarla Samsun kaybetmiş olabilir.

Efendim, 1 600 dolar dersiniz, onu da ufak tefek farklarla kazanıp kaybeden iller olabilir. Demek ki, bu hesabı yapsın Devlet İstatistik Enstitüsü; bu bir hesaptır, bir kenarda durur; ama, bu illere yatırımcıları çekebilmek açısından, siyasî iradenin ihtiyaç duyduğu bir başka istatistiği onun önüne koyabilmek gerekir. Bir ildeki işsizlik düzeyinden yola çıkıp, işte sanayi yatırımlarından yola çıkıp, diğer yatırımlardan yola çıkıp, kamu yatırımlarından yola çıkıp bir başka endeksi, bir başka istatistiği geliştirmeli diye düşünüyorum veya varsa da, onu siyasî iradenin önüne koymalı diye düşünüyorum. Aksi takdirde, bu teşvik yasaları sürekli Türkiye'nin gündeminde olacaktır, sürekli Devlet İstatistik Enstitüsünün bu istatistiğine dayanılmak zorunda kalındığı takdirde de hep yanlış kararlar alınacaktır.

Teşekkür ederim.